
ZÁVĚREČNÁ EVALUAČNÍ ZPRÁVA

projekt: Jeden svět na školách v Praze (JSNŠ v Praze) -
využitím dokumentárního filmu a týmových projektů ke změně
klimatu školy a třídy a k posílení občanských a sociálních
kompetencí žáků i vyučujících

Zadavatel

JSNS, vzdělávací program neziskové společnosti Člověk v Tísni, o. p. s

IČO: 25755277

Zpracovatel

Mgr. Kateřina Šafářová

IČO: 04487150

30. 6. 2022

Obsah

1. KONTEXT PROJEKTU.....	3
1.1 Vyučující v projektu	3
1.2 Vliv pandemie covid-19	4
2. EVALUACE A METODICKÝ PŘÍSTUP.....	5
3. CO SE VE ŠKOLÁCH ZMĚNILO?	6
3.1. Změny u učitelů.....	6
3.1.1 nárůst využívání audiovizuálních lekcí	6
3.1.2 rozvoj pedagogických dovedností	8
3.1.3 proměna obsahu třídnických hodin, filmy jako (primární) prevence.....	8
3.1.4 bližší poznání žáků a posílení vzájemné důvěry	9
3.2 Změny u žáků.....	9
3.2.1 zisk nových informací	9
3.2.2 posun v kompetencích pro demokratickou kulturu.....	10
3.3. Změny na úrovni školy	11
3.3.1 zlepšení klimatu ve vybraných třídách	11
3.3.2 užší spolupráce mezi kolegy při rozvoji kompetencí pro demokratickou kulturu skrze audiovizuální lekce	12
3.3.3 změny ŠVP	13
4. HODNOCENÍ PROJEKTU UČITELI	14
ZÁVĚR	16
PŘÍLOHY.....	17
Příloha 1: Ukázka mapování klimatu ve třídě pomocí interaktivního nástroje Mentimeter na počátku projektu	17
Příloha 2: Závěrečný evaluační dotazník pro pedagogy	18
Příloha 3: Závěrečný evaluační dotazník pro žáky	21

1. KONTEXT PROJEKTU

Evaluační zpráva vznikla pro projekt „Jeden svět na školách v Praze (JSNS v Praze) - využitím dokumentárního filmu a týmových projektů ke změně klimatu školy a třídy a k posílení občanských a sociálních kompetencí žáků i vyučujících“, který se uskutečnil díky finanční podpoře z Operačního programu Praha - Pól růstu ČR.

JSNS je vzdělávacím programem neziskové společnosti Člověk v Tísni, který začal fungovat v roce 2001. Za dobu jeho fungování s ním přišlo do kontaktu více než 4000 českých škol.

Projekt JSNS v Praze probíhal v období od 1. 1. 2020 do 30. 6. 2022 na **10 školách v Praze**, z toho na 4 základních a 6 středních odborných.

Hlavním nástrojem k dosažení změny v posílení kompetencí pro demokratickou kulturu v daných školách a třídách byla výuka prostřednictvím **audiovizuálních lekcí**, což jsou vzdělávací balíčky skládající se z dokumentárních filmů či jiných audiovizuálních materiálů, informačních textů pro vyučující a připravených výukových aktivit.

JSNS připravil audiovizuální lekce k vybraným tématům vhodných do třídnických hodin, představil je pedagogům na seminářích, respektive kvůli pandemii covid-19 webinářích, a poskytoval jim podporu při jejich využívání ve školách.

1.1 Vyučující v projektu

Z každé školy bylo zapojeno více pedagogů, nejčastěji v **počtu 5 vyučujících**, na dvou školách pak 10 či více. Každý ze zapojených pedagogů po dobu trvání projektu pracoval s jednou vybranou třídou, často tou, v níž byl třídním učitelem.

Většina zapojených pedagogů (79 %) v dotazníku uvedla, že vedení a kolegové vnímají kompetence pro demokratickou kulturu jako důležité. Spolupráci s JSNS vedení **podporovalo** podle 58 % zapojených učitelů, 40 % hodnotilo postoj vedení k aktivitám v projektu jako **neutrální** (někdy volili pedagogové tuto odpověď kvůli ambivalentnímu vztahu k projektu mezi různými členy vedení školy). Odmítavý postoj vedení se objevoval spíše výjimečně, na focus group ho vystihovaly výroky:

„Vedení si myslí, že je inkluze blbost“

„U nás to ředitel povolil jen proto, že nevěděl, co projekt obnáší.“

1.2 Vliv pandemie covid-19

Celý projekt výrazně ovlivnila pandemie covid-19, v jejímž důsledku se projektové aktivity realizovaly se zpožděním, a celá řada z nich se musela uskutečnit v online podobě, která se dle realizátora projektu i zapojených pedagogů prezenční formě nevyrovná. Ze strany učitelů zaznělo ke covidu-19 v dotaznících a na fokusních skupinách následující:

„Promítal jsem méně a hlavně diskuze byla slabší než při fyzické účasti.“

„Byla škoda lockdownu, že se nedalo pracovat prezenčně v hodinách, že se nedalo využívat ze strany JSNS ukázkové hodiny - já jsem ukázkovou hodinu v závěru projektu, kdy se situace zklidnila, využila, bylo to parádní, inspirativní, a mohla jsem se do aktivit zapojit s dětmi, což nás dál sblížilo.“

Na druhou stranu, někteří pedagogové vnímali na online formě vzdělávání a setkávání i pozitiva.

„Online semináře byly dostupnější, bylo více času a navíc jsme nemuseli nikam jezdit.“

„V onlajnu jsou filmy dobré, přijde mi to nejlepší, ale samozřejmě největší úskalí je udržet pozornost dětí, nevím, jestli to všechny sledují, ale po skončení vidím, že živě reagují.“

Většinou se pedagogové shodovali v tom, že i přes covidové obtíže organizace projektu běžela dobře a byli s jeho jednotlivými aktivitami spokojeni (podrobněji viz 3. kapitola.).

Jedna vyučující uvedla:

„JSNS mi zachránilo život v distanční výuce, naučila jsem se učit jinak.“

2. EVALUACE A METODICKÝ PŘÍSTUP

Cílem evaluace bylo v souladu s obsahem projektové žádosti vyhodnotit spokojenost klientů - v tomto případě pedagogů a žáků - s projektovými aktivitami a popsat změnu, kterou jim projekt přinesl.

Evaluační design kombinoval kvalitativní i kvantitativní metody, přičemž důraz byl kladen na ty kvalitativní (focus groups a hloubkové rozhovory), z tohoto důvodu nebyla zařazena kontrolní skupina, nejedná se tedy o kontrafaktuální dopadovou evaluaci.

Evaluace hledala odpovědi na následující evaluační otázky:

- *Jak účast v projektu ovlivnila výuku zapojených pedagogů a jejich přístup k žákům?*
- *Jaké změny v souvislosti s projektem nastaly v daných školách?*
- *Jak zapojení pedagogové projekt hodnotí?*

Evaluace vychází ze:

- Vstupních dotazníků mapujících klima ve třídách, které distribuovali učitelé žákům (ukázka v Příloze 1)
- Evaluačních dotazníků pro zapojené pedagogy v závěru projektu (Příloha 2)
- Evaluačních dotazníků pro žáky v závěru projektu (Příloha 3)
- Fokusních skupin s vybranými pedagogy v závěru projektu
- Hloubkových rozhovorů s koordinátorkami projektu z JSNS

Závěrečné evaluační dotazníky pro žáky i učitele byly rozeslány všem zapojeným pedagogům. Vyplnilo je 38 pedagogů a 305 žáků (z toho 188 středoškoláků).

Fokusní skupiny proběhly prezenčně ve 2 termínech v červnu 2022. Bylo na ně pozváno 10 vybraných vyučujících - za každou školu jeden. Zúčastnilo se jich v součtu celkem 8 pedagogů, učitelé ze 2 škol se bohužel nemohli kvůli nemoci a dalším nepříznivým okolnostem zúčastnit, evaluátorka se s nimi proto spojila individuálně.

3. CO SE VE ŠKOLÁCH ZMĚNILO?

Tato kapitola shrnuje hlavní změny, které v souvislosti s projektem uváděli učitelé i žáci, podkapitola 3.3. pojmenovává změny na úrovni škol.

3.1. Změny u učitelů

Hlavní změny u učitelů se dají shrnout do následujících bodů

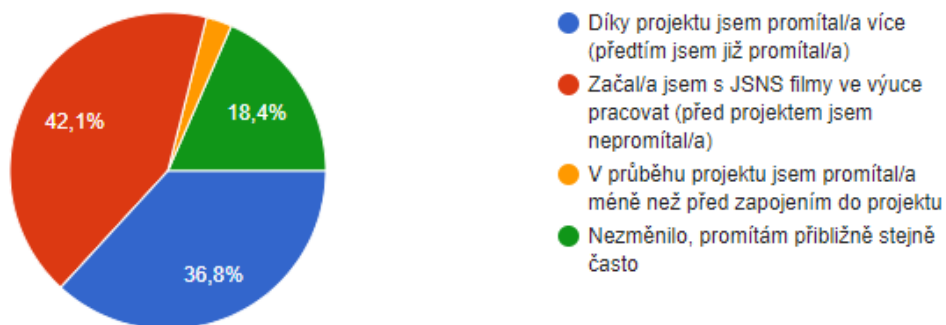
- nárůst využívání audiovizuálních lekcí
- rozvoj pedagogických dovedností
- proměna obsahu třídnických hodin, filmy jako prevence
- bližší poznání žáků a posílení vzájemné důvěry

3.1.1 nárůst využívání audiovizuálních lekcí

Přibližně tři pětiny vyučujících zapojených do projektu měly s využíváním audiovizuálních lekcí již nějakou předchozí zkušenost. Více než polovina z nich audiovizuální lekce zařazovala do výuky během projektu častěji než před ním. Dvě pětiny zapojených pedagogů začali pracovat s audiovizuálními lekcemi až během projektu.

Jak změnilo zapojení do projektu četnost promítání filmů a dalších audiovizuálních materiálů JSNS ve Vaší výuce?

38 odpovědí

Evaluace projektu: Jeden svět na školách v Praze (JSNŠ v Praze) - využitím dokumentárního filmu a týmových projektů ke změně klimatu školy a třídy a k posílení občanských a sociálních kompetencí žáků i vyučujících. Mgr. Kateřina Šafářová. Červen 2022

Učitelé v projektu s audiovizuálními lekcemi dle svých slov pracují rádi především, protože:

přibližují témata, která jsou žákům často vzdálená:

„Filmy z Afriky jsou pro děti svět, který neznají, setkávají se s takovými problémy poprvé, někdy je to až šokuje.“

„Filmy otevírají obzory, aby žáci neviděli jen sebe, jen vlastní perspektivu.“

otevírají témata, která jsou komplexní či kontroverzní:

„Zapojení dokumentárního filmu a doplňujících aktivit umožňuje vyučujícímu rozebrat se žáky i témata svou podstatou komplexní, kontroverzní či mnohdy ambivalentní. Žáci jsou více ochotni diskutovat a sdílet svůj pohled na problematiku. Prohlubuje se potřeba sdílet názory.“

jsou autentické:

„Filmy dokáží daleko lépe popsat a vystihnout téma, o které jde. Tohle učitel často nedokáže. Typickým filmem je pro mě Téma: závislosti - film: Jak jsem vyhrál. Filmy jsou autentické, nevymýšlejí si a nezní jako učebnice (já často ano), z filmu nezní teorie (a povel "naučte se, zapamatujte si, zapište si").“

zprostředkovávají silný společný prožitek:

„Je to okénko do jiné reality, na kterou se společně podíváme, načerpáme ji a pak se o tom pobavíme, film se dotkne, je tam konkrétní věc/příběh, který mohou pozorovat.“

žáci na ně reagují pozitivně:

„Žáky to baví, získají nové znalosti, mohou se vyjádřit, rozpoutá se diskuse“

„Baví mě na tom, že je to aktivita, kterou neznámkuju, mnohdy se musím řídit klasifikačním řádem, ta hodina je jiná, když neřešíme známky, i žáci jsou víc uvolnění, atmosféra je lepší, nemusí si nic zapisovat.“

Jak je uvedeno v kapitole 4 dále, pedagogové velmi oceňovali také kvalitu a také šíři výukových materiálů, které jsou součástí audiovizuálních lekcí.

Mezi **výhradami**, které k audiovizuálním lekcemi zaznívaly opakovaně, byla délka dokumentárních filmů, která někdy přesahuje 45 minut, a pro vyučující, kteří si nemohou spojit vyučovací hodiny (typicky 45-minutové), je pak práce s nimi složitá. Několikrát zaznělo také přání, aby se audiovizuální lekce více zaměřovaly i na pozitivní témata a příběhy.

Evaluace projektu: Jeden svět na školách v Praze (JSNŠ v Praze) - využitím dokumentárního filmu a týmových projektů ke změně klimatu školy a třídy a k posílení občanských a sociálních kompetencí žáků i vyučujících. Mgr. Kateřina Šafářová. Červen 2022

Většinou audiovizuální lekce vybírali vyučující podle potřeb třídy a obsahu svých předmětů. Na dvou školách nechávali učitelé studenty hlasovat o tom, jaký dokumentární film by chtěli vidět, čímž posilovali jejich participaci na obsahu výuky.

3.1.2 rozvoj pedagogických dovedností

Učitelé pojmenovávali větší sebejistotu při práci s audiovizuálními materiály.

„Při práci s audiovizuálními lekci teď dovedu už líp odhadnout atmosféru ve třídě a časovou dotaci.“

„Po více projekcích cítím větší jistotu, jak vést diskuzi.“

Popisovali pozitivně také možnost do reflexe filmu a výukových aktivit zapojit různé skupiny žáků. Jedna učitelka uvedla, že díky práci s audiovizuálními lekci pochopila, jak pracovat inkluzivně.

„Konečně jsem pochopila inkluzi - tenhle typ práce s žáky, dávat jim divergentní úkoly, dřív se mi třeba nedařilo zapojit všechny žáky, je jich hodně, mají různé poruchy, třída je fakt pestrá. Tenhle typ aktivity - práce s filmem a aktivity k tomu - je hodně spravedlivý, je úplně jedno, kdo je na jaké startovací čáře a vyniknou i ti, kdo se jindy neumí prosadit, všichni mají příležitost vyjádřit se, zapojit.“

3.1.3 proměna obsahu třídnických hodin, filmy jako předcházení problémů

Zapojení pedagogové audiovizuální lekce využívali velmi často v třídnických hodinách. Oceňovali, že pokrývají a otevírají náročná témata jako je domácí násilí nebo rozvod rodičů, s nímž se setkává velká část žáků. Chtějí jim být v těchto tématech nablízku a být žákům oporou, nejlepší prevencí problémů jsou podle nich dobré vztahy.

„Děti zasažené problémy, o kterých filmy jsou, zpravidla nechtějí jít do debaty, je pro ně těžké o tom mluvit, ale vidím, že to na ně působí, rezonuje uvnitř.“

„Filmy mě mohou upozornit na problém v rodině, z reakcí třeba vidím, že u nich doma možná něco nefunguje.“

Evaluace projektu: Jeden svět na školách v Praze (JSNŠ v Praze) - využitím dokumentárního filmu a týmových projektů ke změně klimatu školy a třídy a k posílení občanských a sociálních kompetencí žáků i vyučujících. Mgr. Kateřina Šafářová. Červen 2022

„Dobré je, že jsou témata filmů pestrá a mohou oslovit i ty, u kterých o nějakém problému netušíme.“

3.1.4 bližší poznání žáků a posílení vzájemné důvěry

Na fokusních skupinách s pedagogy panovala shoda na tom, že práce s filmem pomohla žáky lépe poznat, prohloubit důvěru. Zapojení pedagogové uvedli více příkladů, kdy za nimi studenti přišli s osobními problémy, např. s poruchou příjmu potravy.

„Žáci vědí, že mohou říct cokoli, i negativní komentáře a názory, můj cíl je přesvědčit těch 31 dětí, že spolu můžeme o všech tématech otevřeně mluvit.“

3.2 Změny u žáků

Hlavní změny u žáků se dají shrnout do následujících bodů

- zisk nových informací k tématům obsažených v dokumentárních filmech a návazných výukových aktivitách
- posun v kompetencích pro demokratickou kulturu

3.2.1 zisk nových informací

Třetina až polovina studentů uvedla, že získala z audiovizuálních lekcí nové informace k těmto tématům:

- život v chudobě a těžkých životních podmínkách (49 %)
- svět médií (42 %)
- rasismus (41 %)
- šikana/kyberšikana (41 %)
- kulturní odlišnosti (33 %)
- environmentální témata (33 %)

Učitelé na focus group uvedli, že někdy docházejí studenti k překvapivým zjištěním:

„Děti často mají aha-momenty, například u filmu Hiphop-erace si uvědomili, že i starší lidé mohou být aktivní, starší je pro ně hodně vzdálené téma.“

Evaluace projektu: Jeden svět na školách v Praze (JSNŠ v Praze) - využitím dokumentárního filmu a týmových projektů ke změně klimatu školy a třídy a k posílení občanských a sociálních kompetencí žáků i vyučujících. Mgr. Kateřina Šafářová. Červen 2022

„U aktivity k filmu Jak jsem vyhrál jedna studentka napsala, že nevěděla, že i dospělí mohou být závislí na hrách.“

Nebo, že jsou překvapení, když studenti nerozumí pojům, které oni vnímají jako běžné.

„Občas žáci nerozuměli pojům, u kterých bych to nečekala - např. střídavá péče, babybox.“

3.2.2 posun v kompetencích pro demokratickou kulturu

Studenti sami nejčastěji uváděli posun v těchto dovednostech

- tolerance (46 %)
- empatie (43 %)
- argumentace (43 %)
- kritické myšlení a mediální gramotnost (37 %)
- porozumění sobě samému (19 %)

Alespoň jednou mělo po filmu chut' někomu pomoci nebo něco okolo sebe změnit 81 % středoškoláků, kteří vyplnili závěrečný evaluační dotazník, u ZŠ pak 66 % žáků.

Po filmech bavilo diskutovat 78 % středoškoláků a 51 % žáků základních škol.

Posuny u žáků v těchto kompetencích uváděli také vyučující.

„Viděla jsem, jak se určité dovednosti u studentů posouvají (např. schopnost verbalizovat emoce, popisovat postoje, diskutovat).“

Více než polovina pedagogů uvedla, že práce s audiovizuálními lekcemi rozvíjí u žáků

- diskuzi a argumentaci (76 %)
- empatii (74 %)
- otevřenost k rozmanitosti (74 %)
- kritické myšlení a mediální gramotnost (71 %)
- toleranci a respekt (71 %)
- lidská práva a lidská důstojnost (68 %)
- porozumění globálním tématům (68 %)
- porozumění sobě samému (61 %)
- spolupráci (55 %)
- občanskou uvědomělost (52 %)
- odpovědnost a proaktivní přístup (52 %)
- jazykové a komunikační dovednosti (50 %)

O spokojenosti s hlavním nástrojem však dle evaluátorky svědčí, že **85 %** studentů, kteří vyplnili závěrečný evaluační dotazník, odpovědělo na otázku, zda by uvítali, aby učitelé pracovali ve výuce s dokumentárním filmem častěji „rozhodně souhlasím“ nebo „spíše souhlasím“.

3.3. Změny na úrovni školy

Hlavními učiteli zmiňovanými změnami byly následující:

- zlepšení atmosféry ve vybraných třídách
- užší spolupráce mezi kolegy při výuce vybraných kompetencí pro demokratickou kulturu
- změny ve školních vzdělávacích programech

3.3.1 zlepšení klimatu ve vybraných třídách

Žáci v závěrečném dotazníku hodnotili vztahy ve třídě a vztah s učitelem zapojeným do projektu.

Středoškoláci hodnotili vztahy ve třídě následovně:

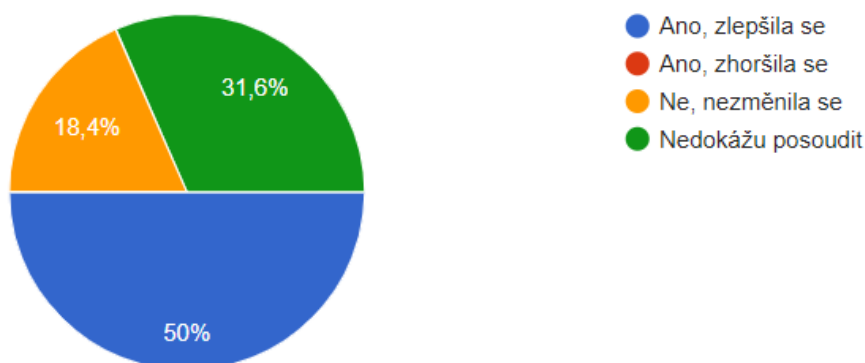
Na základních školách bylo rozložení podobné: 1 - 20 %, 2 - 47 %, 3 - 22 %, 4 - 10 %, 5 - 1%

Vztah s učitelem zapojeným do projektu hodnotili žáci nejčastěji nejlepší známkou 1 (63 % středoškoláků a 55 % žáků ZŠ), poté známkou 2 (26 % středoškoláků a 24 % žáků ZŠ), následně známkou 3 (6 % středoškoláků a 12 % žáků ZŠ). Ostatní známky měly méně než 5 %, ne všichni žáci známky vyplnili.

Dále byla učitelům i žákům byla položena v dotazníku stejná otázka týkající se toho, zda v souvislosti s promítáním pozorují změnu atmosféry ve třídě (ať už k lepšímu, či horšímu). U učitelů odpověď „ano, zlepšila se“ zvolila přesně polovina respondentů.

Vedlo podle Vašeho názoru promítání a využívání aktivit k tomu, že se ve vaší třídě nějak změnila atmosféra?

38 odpovědí

U žáků převažovaly odpovědi „ne, nezměnila se“ (44 %), nebo „nedokážu posoudit“ (43 %). Možnost „ano, zlepšila se“ zvolilo 9 %, možnost ano, zhoršila se 3 %.

Přesto, že žáci zlepšení atmosféry příliš často neuváděli, na základě deklarovaného posunu v dovednostech jako je empatie, tolerance, spolupráce (na němž se shodovali učitelé i žáci), které jsou pro dobré klima ve třídě žádoucí, lze usuzovat, že k alespoň zlepšení atmosféry ve třídách došlo.

Aby byl vnímaný dopad lépe měřitelně zachytitelný, bylo by optimální zvýšit podíl výuky s využitím audiovizuálních lekcí, získat kontrolní skupinu - žáky, kteří se s výukou prostřednictvím audiovizuálních lekcí nesetkávají, a následně porovnat, zda mezi oběma skupinami dochází ke statisticky významným rozdílům.

3.3.2 užší spolupráce mezi kolegy při rozvoji kompetencí pro demokratickou kulturu skrze audiovizuální lekce

Na každé škole jsou pedagogové, kteří začali s metodikou JSNS, zejména s audiovizuálními lekcemi pracovat až po vstupu do projektu, celkem jich je přibližně 40 % ze všech zapojených učitelů. Nejčastěji na zapojených školách promítá 5 vyučujících.

Evaluace projektu: Jeden svět na školách v Praze (JSNS v Praze) - využitím dokumentárního filmu a týmových projektů ke změně klimatu školy a třídy a k posílení občanských a sociálních kompetencí žáků i vyučujících. Mgr. Kateřina Šafářová. Červen 2022

Učitelé se shodovali v tom, že s kolegy své zkušenosti sdílejí a vzájemně se v práci s audiovizuálními materiály podporují.

„Vedení spolupráci s JSNS podporuje, promítá nás 6-7, bavíme se o tom, 3 jsme v jednom kabinetu, máme třídnické hodiny jednou týdně“

„Kolegové taky projekt vnímali hlavně jako pomoc, kolegyně angličtinářka se dělila o své postřehy z promítání, dáváme si tipy.“

„Přišla za mnou kolegyně, která měla ve třídě problém se šikanou kvůli barvě pleti - doporučila jsem jí filmy k dané problematice, ona to pustila v rámci třídnické hodiny, kolegyně jazykářka se o to také zajímala“

„JSNS před projektem používala jedna kolegyně, občas narážela u vedení, projekt vtáhl více lidí, některé kolegyně po covidu odpadly, snaží se dohánět látku, ale není to marný, má to potenciál.“

„U nás se to také šíří, plochy ve škole se postupně plní materiály JSNS, kolegyně dělala projekt Kdo jiný, máme na webu záložku JSNS, líbilo by se mi to začlenit ještě více do prevence“

3.3.3 změny ŠVP

Šest škol začlenilo metodiku JSNS do svých školních vzdělávacích plánů (prezentační dovednosti, seminář anglického jazyka, výchova k občanství, provoz diplomatických služeb, mediální výchova, program Otevřená škola), jedna škola používá JSNS lekce v rámci předmětu Osobnostní rozvoj, který je zároveň třídnickými hodinami. Zbývající školy potvrdili používání JSNS napříč předměty (deklarace, webová stránka), na SPŠ Na Třebešíně vytvořili samostatnou webovou podstránku Jeden svět na škole. Jedna škola uvedla, že v souvislosti s projektem v ŠVP posílila téma lidských práv a důraz na globální problémy.

4. HODNOCENÍ PROJEKTU UČITELI

Tato kapitola shrnuje, jak projekt hodnotí zapojení učitelé z hlediska přínosu pro svou pedagogickou praxi.

Pedagogové hodnotili tyto oblasti

- Vzdělávací aktivity, kterých jsme se účastnili (workshopy, webináře, semináře, ukázkové hodiny)
- Poskytnuté metodické materiály pro práci s filmy JSNS (AV lekce, příručky)
- Sdílení s ostatními vyučujícími zapojenými do projektu
- Individuální konzultace s koordinátorkami JSNS a experty
- Realizace týmového projektu

na škále

- přínosné
- spíše přínosné
- spíše nepřínosné
- nepřínosné
- nedokážu posoudit

Nejvíce oceňovanými byly **metodické materiály**, přínosné jsou podle 82 %, spíše přínosné podle 18 %.

„Oceňuji velkou nabídku témat, vždy je možno sáhnout k filmu s tématem souvisejícím s aktuální potřebou třídy, dále výborné zpracování a vynikající doprovodné materiály.“

„Oceňuji Připravenou metodiku s doplňujícími otázkami, které mi pomáhají při přípravě.“

Na 2. místě skončily **vzdělávací aktivity, kterých se účastnili**, jako přínosné je hodnotilo 71 %, jako spíše přínosné 23 %.

Sdílení s ostatními vyučujícími bylo přínosné podle 45 % pedagogů, spíše přínosné také podle 45 %.

„Oceňuji, že nás propojujete, že můžeme sdílet zkušenosti napříč školami.“

Realizace týmových projektů - 50 % vyučujících nedokázalo posoudit (nezapojili se do nich), 32 % je hodnotilo jako velmi přínosné, 13 % jako spíše přínosné.

Evaluace projektu: Jeden svět na školách v Praze (JSNŠ v Praze) - využitím dokumentárního filmu a týmových projektů ke změně klimatu školy a třídy a k posílení občanských a sociálních kompetencí žáků i vyučujících. Mgr. Kateřina Šafářová. Červen 2022

Individuální konzultace s koordinátorkami - přínosné podle 47 % pedagogů, spíše přínosné 29 %, spíše nepřínosné 8 %, nedokážu posoudit 16 %.

Z uvedených odpovědí vyplývá, že vyučující jednoznačně vnímali projektové aktivity jako užitečné a jejich pedagogickou praxi obohacující.

Dále vyučující uvedli například, že jim projekt přinesl:

„Nový obzor, nejen v tématech, ale i metodách výuky. Projekt mě nenechal v zabředlosti "učitelování" a prostém odučení hodiny.... Zase díky němu dokážu být kreativní, dokážu žáky zaujmout, diskutovat, kriticky myslet, oponovat, chválit.“

U výhrad zaznělo přehlcení, nebo přílišná administrativní zátěž, bylo jich obecně ale méně než pochval.

„Přišlo mi, že toho bylo nějak moc. Stále schůzky apod. To je za normálního režimu školy a vzhledem ke všem různým projektům dost nesplnitelné“

„Trochu únavná je administrativa, zároveň rozumím tomu, že je nutná.“

ZÁVĚR

Cílem evaluace bylo v souladu s obsahem projektové žádosti vyhodnotit spokojenost učitelů a žáků s projektovými aktivitami a popsat změnu, kterou jim, potažmo jejich školám, projekt přinesl.

Zapojení do projektu ovlivnilo výuku zapojených pedagogů a jejich přístup k žákům především v tom, že více pracovali s audiovizuálními lekcemi, díky nimž rozvíjeli kompetence pro demokratickou kulturu. Mnohá témata by pro ně byla dle jejich slov bez filmů obtížně uchopitelná. Audiovizuální lekce se části učitelů dařilo úspěšně zařazovat i v distanční výuce, která zpomalovala rozjezd projektových aktivit. Jiní se do promítání aktivněji pustili až během prezenční výuky.

Učitelé i žáci pojmenovali posuny ve znalostech a dovednostech žáků v tématech spojených s kompetencemi pro demokratickou kulturu (např. otevřenost k rozmanitostem, empatie atd.). Učitelé vnímali přínos audiovizuálních lekcí k rozvoji kompetencí pro demokratickou kulturu i zlepšení atmosféry ve třídě jako vyšší než žáci.

Projekt přispěl nesporně k tomu, že na školách zapojených do projektu promítalo/promítá více pedagogů, kteří se vzájemně podporují a sdílejí své zkušenosti. Šest škol začlenilo metodiku JSNS do svých školních vzdělávacích plánů konkrétních předmětů, jedna škola v souvislosti s projektem v ŠVP posílila téma lidských práv a důraz na globální problémy, zbývající školy deklarovaly využívání metody napříč předměty.

Obě hlavní cílové skupiny (učitelé i žáci) jsou na základě evaluací získaných dat s projektem většinou spokojené. Učitelé nejvíce oceňovali samotnou metodiku audiovizuálních lekcí včetně připravených výukových materiálů využitelných ve výuce online i offline. Dále pak vzdělávací semináře, jichž se účastnili. O spokojenosti studentů svědčí dle evaluátorky skutečnost, 85 % žáků by si přálo, aby učitelé pracovali s dokumentárními filmy a dalšími audiovizuálními materiály ve výuce častěji.

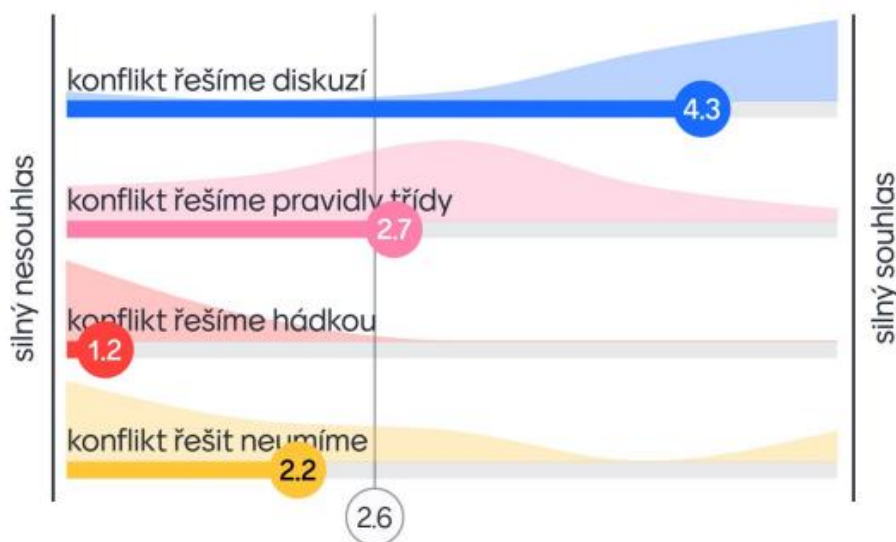
V rámci evaluace by bylo zajímavé sledovat dané školy s odstupem času, zda budou učitelé pracovat s audiovizuálními lekcemi i nadále, jak se bude proměňovat počet vyučujících využívající metodiku JSNS, jak se bude proměňovat akcent školy na kompetence pro demokratickou kulturu.

PŘÍLOHY

Příloha 1: Ukázka mapování klimatu ve třídě pomocí interaktivního nástroje Mentimeter na počátku projektu

Jak řešíte konflikty ve vaší třídě?

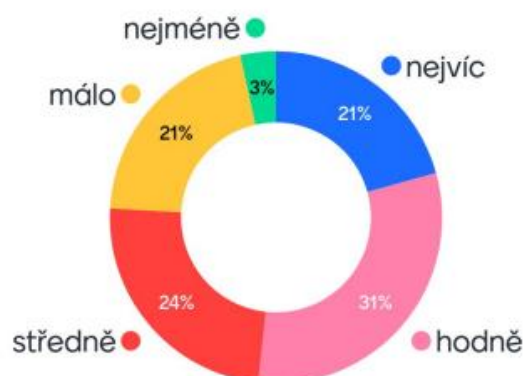
Mentimeter

18

Cítíš se ve třídě bezpečně?

Mentimeter

29

Příloha 2: Závěrečný evaluační dotazník pro pedagogy

Dotazník učitelé vyplňovali online prostřednictvím Google Forms.

Vážení a milí vyučující,
projekt s oficiálním názvem "JSNŠ v Praze - využitím dokumentárního filmu a týmových projektů ke změně klimatu školy a třídy a k posílení občanských a sociálních kompetencí žáků a vyučujících" v tuto chvíli končí.

Je pro nás moc důležité vědět, co a jak se Vám líbilo či nelíbilo a co Vám promítání filmů přineslo. Prosíme Vás proto o vyplnění tohoto dotazníku do 30. 6.

Předem moc děkujeme za Váš čas
Tým JSNS a Kateřina Šafářová, evaluátorka projektu

Jak změnilo zapojení do projektu četnost promítání filmů a další audiov. materiálů JSNS ve Vaší výuce?

- a) Díky projektu jsem promítal/a více (předtím jsem již promítal/a)
- b) Začala jsem s JSNS filmy ve výuce pracovat (před projektem jsem nepromítal/a)
- c) Promítal/a jsem méně než před zapojením do projektu
- d) Ne, promítám přibližně stejně často

Jak ovlivnil covid-19 a související opatření způsob a rozsah spolupráce s JSNS? Prosím krátce popište.

Co na práci s filmy ve výuce oceňujete?

V jakých hodinách jste promítal/a ve Vaší třídě zapojené do projektu?

- a) Výhradně v třídnických hodinách
- b) V třídnických i jiných hodinách
- c) Jiné

Způsobila větší zapojení JSNS.CZ do výuky/třídnických hodin nějakou změnu? Pokud ano, popište jakou.

Vedlo podle Vašeho názoru promítání a využívání aktivit k tomu, že se ve vaší třídě nějak změnila atmosféra?

- a) Ano, zlepšila se
- b) Ano, zhoršila se
- c) Ne, nezměnila se
- d) Nedokážu posoudit

Evaluace projektu: Jeden svět na školách v Praze (JSNS v Praze) - využitím dokumentárního filmu a týmových projektů ke změně klimatu školy a třídy a k posílení občanských a sociálních kompetencí žáků i vyučujících. Mgr. Kateřina Šafářová. Červen 2022

Rozvíjí z Vaší zkušenosti během projektu práce s filmy JSNS u žáků následující dovednosti, hodnoty a postoje?

- Empatie
 - Porozumění sobě samému
 - Tolerance a respekt
 - Otevřenost k rozmanitosti
 - Porozumění globálním tématům
 - Porozumění dějinám
 - Jazykové a komunikační dovednosti
 - Diskuze a argumentace
 - Zvládání konfliktů
 - Spolupráce
 - Kritické myšlení a mediální gramotnost
 - Občanská uvědomělost
 - Odpovědnost a proaktivní přístup
 - Lidská práva a lidská důstojnost
 - Jiné
- a) Určitě ano
b) Spíše ano
c) Spíše ne
d) Určitě ne
e) Nevím

Je rozvoj dovedností uvedených v otázce výše vnímán kolegy a vedením ve Vaší škole jako důležitý?

- a) Určitě ano
b) Spíše ano
c) Spíše ne
d) Určitě ne
e) Nevím

Jak hodnotíte jednotlivé části projektu z hlediska přínosu pro Vaši pedagogickou práci?

- Vzdělávací aktivity, kterých jsme se účastnili (workshopy, webináře, semináře, ukázkové hodiny)
 - Poskytnuté metodické materiály pro práci s filmy JSNS (AV lekce, příručky)
 - Sdílení s ostatními vyučujícími zapojenými do projektu
 - Individuální konzultace s koordinátorkami JSNS
 - Realizace týmového projektu
 - jiné
- a) Přínosné
b) Spíše přínosné
c) Spíše nepřínosné
d) Nepřínosné
e) Nedokážu posoudit

Co byste týmu JSNS doporučila při případném opakování projektu změnit? Co Vám nevyhovovalo?

Evaluace projektu: Jeden svět na školách v Praze (JSNS v Praze) - využitím dokumentárního filmu a týmových projektů ke změně klimatu školy a třídy a k posílení občanských a sociálních kompetencí žáků i vyučujících. Mgr. Kateřina Šafářová. Červen 2022

V jaké funkci ve škole působíte? (vyberte všechny odpovídající možnosti)

- Vyučující
- Výchovní poradce / výchovná poradkyně
- Metodik / metodička prevence
- Zástupce/zástupkyně ředitele
- Ředitel/ka
- jiné

Jaký byl přístup vedení k intenzivnější spolupráci s JSNS a využívání JSNS materiálů ve výuce?

- a) Podporovalo je
- b) Nepodporovalo je
- c) Neutrální
- d) Jiné

U kolika kolegů z Vaší školy víte, že také ve výuce promítají filmy JSNS?

Došlo u Vás ve škole během projektu k úpravě ŠVP, která souvisela s promítáním filmů nebo hlavními tématy projektu?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Nevím

Název Vaší školy

Prostor pro doplňující komentář či vzkaz

Příloha 3: Závěrečný evaluační dotazník pro žáky

Dotazník žáci vyplňovali online prostřednictvím Google Forms.

S učitelem či učitelkou, který/á Vám zaslal/a tento dotazník jste se během vyučování několikrát dívali na dokumentární filmy z webu [JSNS.CZ](https://jsns.cz).

Vzpomeňte si, prosím, co ve vás tyto filmy vzbuzovaly, o jakých tématech jste se dozvěděli a diskutovali a co to pro Vás a třídu znamenalo. Dotazník je anonymní. Předem moc děkujeme za vyplnění! Tým JSNS.

Na které zhlédnuté dokumentární filmy (spoty, videa) si vzpomenete?

Uveďte alespoň jeden z nich buď názvem, nebo popište pár slovy, o co v něm šlo.

Nejvíc mě zaujal film (spot, video), protože...

Doplňte název nebo stručný popis filmu a co Vás na něm zaujalo.

Po zhlédnutých filmech mě bavilo diskutovat

- a) Ano
- b) Ne
- c) Jiné:

Stalo se mi, že mě téma filmu upoutalo tak, že jsem o něm potřeboval/a mluvit dál se spolužáky či někým jiným

- a) Ano
- b) Ne
- c) Jiné:

Po filmu jsem se chtěl/a o daném tématu či tématech dozvědět víc

- a) Jednou
- b) Dvakrát
- c) Vždy
- d) Nikdy

Díky filmům jsem se dozvěděl/a víc např. o

Vyberte všechny odpovídající tematické okruhy

- a) Environmentální témata / Klima a život na planetě
- b) Život v chudobě a těžkých životních podmínkách
- c) Rasismus
- d) Šikana/kyberšikana
- e) Život se zdravotním hendikepem
- f) Život s jinakostí
- g) Domácí násilí
- h) Kulturní odlišnosti
- i) Moderní československé dějiny
- j) Závislosti
- k) Svět médií (práce novinářů, rizika internetu apod.)
- l) Jiné:

Sledování filmů a povídání o nich mi pomohlo rozvinout některé dovednosti, např.:

- a) Vyberte všechny odpovídající
- b) Empatie (vcítění se do ostatních)
- c) Tolerance (porozumění a přijetí ostatních)
- d) Argumentace (obhájení svých názorů, diskuze)
- e) Porozumění sobě samému
- f) Kritické myšlení (myslet samostatně, posuzovat informační zdroje)
- g) Jiné:

Alespoň jeden ze zhlédnutých filmů ve mně vyvolal chuť někomu pomoci nebo něco kolem sebe změnit

- a) ano
- b) spíše ANO
- c) spíše NE
- d) ne

Vedlo podle Vašeho názoru promítání a povídání o filmech k tomu, že se ve vaší třídě nějak změnila atmosféra?

- a) ano, zlepšila se
- b) ano, zhoršila se
- c) ne, nezměnila se
- d) nedokážu posoudit
- e) Jiné:

Evaluace projektu: Jeden svět na školách v Praze (JSNŠ v Praze) - využitím dokumentárního filmu a týmových projektů ke změně klimatu školy a třídy a k posílení občanských a sociálních kompetencí žáků i vyučujících. Mgr. Kateřina Šafářová. Červen 2022

Oznámujte prosím současné vztahy ve vaší třídě na stupnici 1- 5 jako ve škole

V naší třídě radši spolupracujeme, než pracujeme individuálně

- a) ano
- b) ne
- c) Jiné:

Uvítal/a bych, aby učitelé ve škole pracovali ve výuce s dokumentárním filmem častěji:

- a) rozhodně ANO
- b) spíše ANO
- c) spíše NE
- d) rozhodně NE
- e) nevím

Jak byste oznámkoval/a Váš vztah s učitelem/učitelkou, v jehož/jejíž hodině probíhá tato aktivita. Stupnice opět jako ve škole (1 - 5).